

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. V. De Cessatione Iuramenti Perjurio ijusq[ue] Pœnis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

veritatis & ad propositi immutabilitatem ex conceptione generali, quod id, quod juratur, quodammodo fiat immutabile.

30.
An ex unde
digerur
taliter ju-
rans habere
propositum
peccandi?

Dices II. Sic jurans tenetur habere propositum peccandi venialiter, ne alioquin sit perjurus: ergo mortaliter peccat: quippe qui nomen Dei ad hoc assumit, ut in malo suo proposito immutabiliter firmitur, quod sine gravi in Deum irreverentia non videtur fieri posse. Resp. sic juramentum obligari quidem ad habendum propositum peccandi venialiter, ut vitet mortale perjurium: at hoc non oritur ex natura & vi juramenti, aut talis actionis, sed ex inordinata voluntate, quæ se illi perplexitati immiscet. Quia tamen propositum (ad quod testificandum Deus invocatur) non excedit culpam venialem, ideo neque illa inordinatio ex sua specie excedit culpam venialem juramenti.

31.
Similiter
juramen-
tum contra
divina con-
silia non est
mortaliter
peccaminoso-
sum.

Hinc patet, non committi etiam peccatum mortale ab eo, qui jurat se aliquid facturum contra divina consilia, ut si juret se non suscepturum statum religiosum, non servaturum perfectam & perpetuam castitatem intendens inire matrimonium. Ita Bassani in Supplem. V. Juramentum n. 8. & alii, quos citat.

32.
Juramentum
de re in dif-
ferenti &c.
non obligat.

Dico IV. Juramentum de re indifferenti, vel de eo, cujus oppositum est melius, non obligat, nisi sit factum in favorem alterius. Constat ex *quæst. 2. de Voto*: est enim eadem utriusque ratio. Dixi, nisi sit factum, &c. tunc enim obligat, nisi homo remittat: quia in promissione facta homini spectatur, quid illi sit gratius, in promissione vero facta Deo, quid melius.

33.
Secus est de
eo quod gra-
vi metu ex-
torquetur.

Dico V. Juramentum gravi metu extortum obligat. Ita D. Thomas 2. 2. q. 89. art. 7. Lessius *dub. 6. Wiggers dub. 9.* aliique plurimi contra alios relatos à Sanchez l. 4. de *Matrim. disp. 20. n. 3.* Probatur ex c. Si vero de *Jurejurando* aliique juribus & ratiis à *Wiggers sup.* qui etiam conclusionem de metu injuste incusso ad extorquendum juramentum intelligit. Vide etiam Bassani V. *Juramentum* n. 6. ubi corollaria hinc deducibilia proponit.

34.
Quid de eo
quod ex erro-
re vel dolo
emittitur.

Dico VI. Si dolus vel error versetur circa substantiam actus promissi, juramentum appositum non obligat: si autem versetur circa rei qualitatem, & dolus causam dederit, obligat, donec errore vel dolo detecto irritetur. Vide quæ diximus *disp. 1. de Contract. quæst. 2.* Juramentum enim sequitur naturam actus, cui apponitur. Ex quo ulterius sequitur juramentum non ligare, nisi stantibus conditionibus apposis, etiam tacitis, quæ à jure exprimuntur. De quibus *Glossa in c. Quomodo de Jurejurando.*

35.
An liceat
petere jura-
mentum à
pejorato.

Petes I. An licite exigatur juramentum ab eo, qui scitur pejoratus? Resp. I. inducere aliquem ad juramentum modo indebito præstatum, semper est peccatum mortale vel veniale pro ratione defectus in tali juramento. Resp. II. Si exigatur juramentum

non quidem determinate, sed ut id, quod verum est, juretur, non est peccatum, etsi quis sciat alterum pejoratum si justa causa subit juramentum exigendi. Ratio est: quia exigitur ab altero, quod licite fieri potest. Nec obstat, quod detur occasio mali: quia ex illa tantum sequitur scandalum passivum.

36.
Vel à pacis
verum quod
jurat, &
inducens
novi esse
falsum.

Petes II. An liceat exigere juramentum ab eo, qui bona fide jurabit contra veritatem, id est, firmiter sibi persuadens esse verum, quod est falsum? Resp. Neg. cum Doctoribus communiter contra paucos Recentiores. Ratio est: quia respectu petentis est inductio ad falsitatem testificandam & jurandam, quod est intrinsecè malum. Unde non magis licet talis inductio, quam inductio ad materialem fornicationem, materialem idololatriam & similia peccata, ratione invincibilis ignorantie peccantium à formali malitia excusata.

Nec refert, quod jurans in casu dato ex parte sua committat actum virtuosum: nam etiam copula quæ à partibus putatur maritalis & adoratio hostiæ, quæ putatur consecrata, sunt formaliter actus virtuosus: & tamen qui novit errorè subesse, nequit ignorantibus prædictos actus materialiter malos suadere: adeoque nec potest inducere ad juramentum materialiter falsum, non obstante bonitate religionis juranti inde obventuræ.

37.
An sit dicit
juramentum
committitur
rio applicat.

Postremò notandum idem ferè esse dicendum de juramento comminatorio, quod de promissorio: quoties enim malum pœnæ promittitur, quod inferre est malum, non obligat tale juramentum. Item quando intervenit aliquid, ratione cujus melius est impleri, quam impleri. Item quando mutatur status rei, ut qui jurat se castigaturum filium, non tenetur, si postea veniam petat patris corrigi. Item si malum inferendum inutile putetur, aut majoris boni sit impeditivum, ut si per castigationem juratam filii timeatur turbatio pacis familiæ.

QUÆSTIO V.

De Cessatione Juramenti, Perjurio ejusque Pœnis.

Dico I. Obligatio juramenti impeditur per legem positivam statutentem, ut nullam obligationem inducat. Sic Tridentinum *sess. 25. c. 16.* irritat juramentum adjectum renuntiationi bonorum, si fiat ante bimestre, quod præcædit ipsam professionem.

38.
Juramentum
obligat
impeditur
per jura.

Dices: Obligatio juramenti est naturalis: ergo non impeditur per legem humanam. Resp. N. C. cum enim juramentum promissorium non obliget, nisi acceptetur, non potest nasci obligatio, si is, in cujus favorem fit, per legem fiat inhabilis ad acceptandum. Quod

Quod autem possit per legem induci illa inhabilitas, non est dubium. Deinde cum inferior, cui juratur, possit remittere obligationem, poterit ex justa causa idem superior; idque eo ipso, quo quis tentaverit se juramento obligare, si ita statuatur. Nec hoc est contra veritatem juramenti: quia semper subintelligitur tacita conditio, si velis, si non remiseris, si possis acceptare &c.

Dico II. Obligatio juramenti jam induta tolli potest, primo mutatione materiae, ut si materia fiat impossibilis, aut illicita Superiori vetante. Secundo commutatione: quibus enim remittere potest obligationem factam in suum favorem; etsi juramentum esset Deo factum per modum voti: subintelligitur enim, si is, in cujus favorem fit, velit acceptare, vel nisi remittat: quia nemo prudens censetur se obligare ad benefaciendum invito. Tertio commutatione, ut si is, cui factum est, concedat aliud opus loco illius, quod juramento promissum est: ad hoc autem opus facta commutatione jurans non obligatur ex juramento, sed tantum ex pacto: quia in commutatione obligatio subsequens non exigitur sub juramento: secus est in commutatione voti.

Quarto tollitur obligatio juramenti irritatione, quando materia promissa subest alterius potestati. Et in hoc idem dicendum est, quod diximus de irritatione voti: solum excipiuntur juramenta Minorum: etsi enim Curatores possint eorum vota realia, in quantum obstant eorum administrationi, irritare, non tamen juramenta ex L. 1. & 2. Cod. Si adversus venditionem; ubi illis non conceditur restitutio in integrum, etsi ex contractu laesi sint: quia juramentum supplet defectum aetatis.

Quinto dispensatione quae fit auctoritate Superioris, & quidem si juramentum habeat speciem voti, vel sit accessorium ad votum, potest solvi tam dispensatione, quam commutatione ab eo, qui potest a voto ejusmodi materiae absolute potestate ordinaria: quia accessorium sequitur suum principale: est autem illi accessorium, quando tantum additur, ut animus sit firmior ad votum implendum.

Ob hanc rationem omnia ejusmodi juramenta extinguuntur professione Religionis approbatae, immo potest quis tale juramentum a se factum commutare in melius, etsi factum esset in favorem tertii: quia si verba promissionis ad illum directa non sint, nullum jus ille acquirit: si tamen juramentum promissorium in favorem hominis factum & valde acceptatum sit, à nemine, etiam Pontifice, ipso invito potest commutari vel solvi, nisi intercesserit injuria, metus vel injusta poena ejus, cui promissum est, vel bonum commune aliud postulet.

Adverte etiam quando sit commutatio vel dispensatio juramenti, solum fieri appositione vel detractioe alicujus conditionis.

Herincx Sum. Theol. Pars III.

nis, quae tacite in juramento continebatur dispensatio v. g. nisi Superior, cui materia subest, contradicat, nisi ipse sua auctoritate condonet, non velò condonatione nomine Dei: quia non potest Superior condonare obligationem non inferendi Deo injuriam vel irreverentiam, qualis, juxta ante dicta, inferretur, si, quod juratum est, non impletur. Quid autem possint Regulares quoad dispensationem in juramento dictum est disp. 4. quaest. 6.

Juramento opponitur perjurium, quod sumitur dupliciter. Primo latè pro quovis juramento, cui deest aliqua ex tribus comitibus sup. quaest. 2. recentis. Secundo proprie & per se sumitur pro juramento, cui deest veritas, super quam cadit juramentum, sive assertorium sive promissorium, soletque hoc perjurium appellari assertorium, eò quod desit praesens veritas juramento asserta: praeter quod etiam datur perjurium infidelitatis, dum videlicet promissio jurata non impletur: hoc tamen perjurium secundum multos, aliis contradicentibus, non semper est mortale, sed tunc tantum, quando materia est gravis: de quo ante.

Periurii assertorii enormitatem declarat Augustinus Serm. 28. de Verbis Apost. c. 2. Ejusdem dicens: Da alium, quod scit falsum esse, & dicit verum esse. & jurat tamquam verum sit, quod scit falsum esse. Videtis quam ista detestanda sit bellua & de rebus humanis exterminanda? Quanta autem praecise sit malitia perjurii videri potest apud Suarez l. 3. c. 3. & Pontium disp. 60. n. 70. qui eam ponunt infra malitiam peccatorum, virtutibus Theologicis per se oppositorum, sed supra malitiam peccatorum (excepta blasphemia & idololatriam) religioni per se repugnantium; adeoque supra simoniam & fractionem voti: & etiam supra quodvis peccatum contra proximum commissum. Hoc tamen alii non admittunt, contentes homicidium gravius esse perjurio. De quo vide auctores citatos & Lessium c. 42. n. 75.

Poenae perjurii apud diversas nationes sunt diversae & graves. Utroque jure tam canonico, quam civili perjuri sunt infames, ut patet ex c. Infames 6. q. 1. & L. Si quis major Cod. De transactionibus. Quam autem ad hujus infamiae incursum requirantur aut ab eodem exculent, videri potest apud Lessium sup. n. 74. Castro Palao de Juramento disp. 1. punct. 11. Bassam V. Juramentum V. n. 1. ubi etiam alias periurii poenas recenset.

QUESTIO VI.

De Adjuratione.

Dico I. Adjuratio, quae est actus religionis, est rei sacrae confessio ad alterum permovendum. Colligitur ex D. Thoma ma 2. 2. q. 90. art. 1. Convenit adjuratio cum juramento in hoc, quod sicut juramentum adhi-

39. Jam inducitur tollitur mutatione materiae. Condensatione.

Communtatione.

Irritatione.

Dispensatione.

40. Professio.

41. Quae ratio ne fiat commutatio vel

42. Perjurium quid.

43. Eiusdem dicens: Da alium, quod scit falsum esse, & dicit verum esse. & jurat tamquam verum sit, quod scit falsum esse. Videtis quam ista detestanda sit bellua & de rebus humanis exterminanda?

44. Et poena.

45. Quae Adjuratio.